

Koncepční materiál Asociace občanských poraden
Schválen výborem AOP dne: 20. 4. 2021
Účinnost ode dne: 10. 6. 2021

PRŮVODCE ZÁKLADNÍMI OBLASTMI PORADENSTVÍ

Tento průvodce je koncepčním materiálem AOP.

Určuje rozsah občanského poradenství v jednotlivých oblastech. V tomto rozsahu by se měl poradce orientovat.

K tomu mu napomáhá přehled právní úpravy uvedený u jednotlivých oblastí poradenství. Vždy je potřeba si ověřit aktuální znění a platnost právních předpisů.

Obsah

1. Občanskoprávní vztahy	2
2. Rodinné právo.....	4
3. Bydlení.....	6
4. Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost.....	8
5. Dluhová problematika	11
6. Ochrana spotřebitele.....	14
7. Sociální dávky.....	16
8. Sociální služby.....	17
9. Sociální pojištění	18
10. Zdravotní pojištění, práva a povinnosti pacientů	20
11. Soudní řízení a jeho alternativy	21
12. Veřejná správa	23
13. Trestní právo	26
14. Školství.....	28
15. Ochrana základních lidských práv	29

1. Občanskoprávní vztahy

Základní právní úprava:

Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti

Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (zákon o odpovědnosti státu)

Prováděcí předpisy:

Vyhláška č. 196/2001 Sb., notářský tarif

1.1. Právní jednání, svéprávnost a zastoupení

- Jednotlivé typy podpůrných opatření – zastoupení členem domácnosti při rozhodování, stanovení opatrovníka bez omezení svéprávnosti, smlouva o nápomoci, návrh na omezení svéprávnosti a principy řízení o omezení svéprávnosti.
- Práva a povinnosti opatrovníka.
- Navrácení svéprávnosti.
- Plná moc – typy, uzavření, rozsah, výpověď.
- Způsobilost právně jednat, náležitosti a forma právního jednání, absolutní a relativní neplatnost právního jednání.

1.2. Ochrana osobnosti

- Jednotlivá práva spadající pod ochranu osobnosti – právo na jméno, podobu, na soukromí, ochranu života a zdraví, principy ochrany osobnosti dle OZ.

1.3. Výlučné vlastnictví

- Způsoby nabývání a pozbývání vlastnického práva k movitým věcem a nemovitostem.
- Práva a povinnosti vlastníka – údržba vlastnictví zejména ve vztahu k sousedním pozemkům a údržba věci, ochrana vlastnictví, zásah do vlastnického práva na základě obecného zájmu (např. vyvlastnění).
- Evidence vlastnictví ve veřejných registrech (registr vozidel, katastr nemovitostí).

1.4. Podílové spoluvlastnictví

- Spoluvlastnictví, práva a povinnosti spoluvlastníků (rozhodování o společné věci, držba věci, užívání nemovitosti, předkupní právo).
- Zrušení spoluvlastnictví a vypořádání podílových spoluvlastníků – reálné rozdělení, dohoda, žaloba.

1.5. Služebnosti (kromě bydlení v bytě či domě – viz 3.5.)

- Vznik a zánik služebnosti, zápis do katastru nemovitostí.
- Práva a povinnosti vyplývající ze služebnosti, jednotlivé typy služebnosti – osobní a pozemkové, rozdíly mezi těmito typy.
- Jednotlivé druhy služebnosti – právo cesty, inženýrské sítě, právo pastvy a další.

1.6. Smluvní závazky (kromě spotřebitelských – viz 6.1.)

- Závazkové právo – vznik a zánik závazku, změny obsahu (narovnání, novace).
- Darovací smlouva – náležitosti, forma, práva a povinnosti dárce a obdarovaného, darování nemovitosti, odvolání daru pro nouzi dárce nebo pro nevďek obdarovaného.
- Kupní smlouva – náležitosti, forma, práva a povinnosti kupujícího a prodávajícího, možnosti odstoupení od kupní smlouvy, vedlejší ujednání kupní smlouvy – výhrada zpětné koupě, předkupní právo...

- Specifika uzavření kupní/darovací smlouvy nezl. dítětem či osobou omezenou ve svéprávnosti – schválení jednání soudem.
- Smlouva o smlouvě budoucí.
- Smlouva směnná, o výpůjčce, o zápůjčce, o výprose, o nájmu věci (zde ne bytu – viz 3.3., 3.4.).

1.7. Závazky z deliktů, náhrada škody a nemajetkové újmy, bezdůvodné obohacení

- Prevence, náhoda, nutná obrana a krajní nouze v souvislosti s náhradou škody.
- Náhrada škody způsobené porušením dobrých mravů, porušením zákona, z nedbalosti, porušením smluvních povinností.
- Odpovědnost za škodu způsobenou nezletilým dítětem, osobou omezenou ve svéprávnosti.
- Náhrada škody způsobená provozní činností, škody na nemovitosti, škody z provozu dopravních prostředků, škody způsobené zvířetem, vadou výrobku, škody na převzaté věci, na odložené věci, škody způsobené informací nebo radou.
- Náhrada při ublížení na zdraví a při usmrcení – náklady spojené s péčí o zdraví, náklady pohřbu, peněžité dávky poškozenému, odbytné.
- Náhrada při poškození věci, poranění zvířete.
- Náhrada nemajetkové újmy.
- Bezdůvodné obohacení a možnosti vymáhání plnění z bezdůvodného obohacení.
- Předpoklady odpovědnosti za škodu (protiprávní jednání – vznik škody – příčinná souvislost)
- Objektivní odpovědnost za škodu.
- Způsoby náhrady škody (vrácení do předešlého stavu, nová věc, peněžní náhrada).
- Určování výše škody.

1.8. Dědění a dědické řízení

- Dědění ze zákona – dědické skupiny.
- Pořízení pro případ smrti – závěť, dědická smlouva, odkaz.
- Specifika závěti – formy závěti, příkaz a podmínky v závěti, odvolání závěti.
- Dědická smlouva – specifika dědické smlouvy mezi manželi.
- Odkaz – nabývání odkazu v dědictví.
- Vydědění.
- Průběh dědického řízení, práva a povinnosti notáře.
- Správa dědictví.
- Nabytí dědictví nepatrné hodnoty, likvidace dědictví.
- Právo na zřeknutí se dědictví, vzdání se či odmítnutí dědictví (odkazu).
- Nepominutelný dědic a jeho ochrana, specifika u nenarozeného dítěte. Započtení na dědický podíl a na povinný díl.
- Odpovědnost dědice za dluhy zůstavitele – výhrada majetkového soupisu, svolání věřitelů.
- Náklady dědického řízení.
- Dodatečné dědické řízení.

2. Rodinné právo

Základní právní úprava:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 292/2013 Sb. o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství

Související právní úprava:

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení

Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně právní ochraně dětí

Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník

Zákon č. 99/1963, občanský soudní řád

Zákon č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška č. 473/2012 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o sociálně-právní ochraně dětí

2.1. Vznik manželství

- Způsobilost uzavřít manželství, občanský sňatek, církevní sňatek, výjimky při uzavírání manželství.

2.2. Zánik manželství

- Rozvodové řízení – příslušnost soudu.
- Typy rozvodu – dohodou či sporný – rozdíly, náležitosti návrhu.
- Řízení bez účasti jednoho manželů.
- Rozvod s mezinárodním prvkem.
- Důsledky zániku manželství – změna příjmení, výživné rozvedeného manžela, bydlení po rozvodu.
- Úmrtí jednoho z manželů a jeho důsledky.
- Prohlášení manželství za neplatné.

2.3. Práva a povinnosti manželů a bývalých manželů (výživné, přispívání na domácnost, správa majetku, SJM)

- Práva a povinnosti manželů – rozhodování o záležitostech rodiny, rodinná domácnost a úhrada nákladů na ni, vzájemné zastupování manželů, výživné mezi manželi, co tvoří obvyklé vybavení domácnosti, správa obvyklého vybavení domácnosti.
- Manželské majetkové právo – zákonný režim a jeho modifikace (předmanželská smlouva, zúžení a rozšíření SJM).
- Co spadá do SJM, závazky v SJM (včetně nesouhlasu manžela se závazkem).
- Správa majetku.
- Zánik a vypořádání SJM – vypořádání aktiv i pasiv; dohoda, soudní vypořádání (i např. při konkurzu), fikce vypořádání uplynutím času.

2.4. Vztahy mezi rodiči a dětmi

- Určování otcovství – domněnky otcovství, popírání otcovství – lhůty, způsob.
- Rodičovská odpovědnost – zastupování dítěte v běžných a ne běžných věcech, péče o něj. Typy péče – výhradní, střídavá, společná.
- Vyživovací povinnost – určování výše výživného, vymáhání.
- Právo na osobní styk.
- Péče o jmění dítěte.

- Neshody mezi rodiči – možnosti řešení.
- Výchova a výživa dítěte v období před rozvodem a po rozvodu, předběžná opatření soudu.
- Výchova a výživa dítěte v případě, že rodiče spolu nežijí.
- Omezení nebo zbavení rodičovské odpovědnosti soudem, důsledky.
- Vyživovací povinnost ke zletilému dítěti.
- Funkce OSPOD.

2.5. Náhradní péče (pěstounství, poručenství, ústavní péče, osvojení)

- Funkce OSPOD.
- Osvojení – typy (zrušitelné, nezrušitelné), následky osvojení, možnost jeho zrušení, typy osvojení zletilého dítěte (je nebo není obdobou osvojení nezletilého) a jeho důsledky.
- Poručenství – důvody ustanovení poručníka, jeho povinnosti.
- Pěstounství – přechodná a trvalá pěstounská péče, práva a povinnosti pěstounů a dětí v pěstounské péči, ukončení pěstounské péče. Nárok na dávky pěstounské péče.
- Ústavní výchova – důvody, nařízení ústavní výchovy.

2.6. Práva a povinnosti nesezdaných partnerů (druh a družka)

- Nároky neprovdané matky a jejich vymáhání. Úhrada nákladů na společnou domácnost, užití institutu bezdůvodného obohacení v právních vztazích mezi druhem a družkou.

2.7. Práva a povinnosti registrovaných partnerů

- Uzavření registrovaného partnerství – podmínky. Vyživovací povinnost mezi partnery; užití částí občanského zákoníku pro registrované partnery.

2.8. Vztahy mezi ostatními rodinnými příslušníky a jinými blízkými osobami (včetně výživného a styku mezi nimi)

- Určení příbuzenství, určení výživného a práva styku mezi dítětem a vzdálenějšími příbuznými či osobami blízkými.

2.9. Domácí násilí

- Znaky domácího násilí, jeho formy, možnosti obrany – základní bezpečnostní plán, vykazání podle zákona o Policii ČR, předběžná opatření soudu, možnost prodloužení vykazání, činnost intervenčních center a dalších poraden pro oběti DN, podání trestního oznámení.

3. Bydlení

Základní právní úprava:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích

Související právní úprava:

Zákon č. 67/2013 Sb., kterým se upravují některé otázky související s poskytováním plnění spojených s užíváním bytů a nebytových prostorů v domě s byty

Zákon č. 311/2013 Sb., o převodu vlastnického práva k jednotkám a skupinovému rodinným domům některých bytových družstev a o změně některých zákonů

Zákon č. 209/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na nájemce prostor sloužících k uspokojování bytové potřeby, na příjemce úvěru poskytnutého Státním fondem rozvoje bydlení a v souvislosti s poskytováním plnění spojených s užíváním bytů a nebytových prostorů v domě s byty

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Prováděcí právní předpisy:

Nařízení vlády č. 366/2013 Sb., o úpravě některých záležitostí souvisejících s bytovým spoluvlastnictvím

Nařízení vlády č. 308/2015 Sb., o vymezení pojmů běžná údržba a drobné opravy související s užíváním bytu

Nařízení vlády č. 453/2013 Sb., o stanovení podrobností a postupu pro zjištění srovnatelného nájemného obvyklého v daném místě

Nařízení vlády č. 364/2013 Sb., o formulářích pro smlouvy, ve kterých se sjednává dočasné užívání ubytovacího zařízení a jiné rekreační služby

3.1. Problematika SVJ

- Založení a vznik společenství vlastníků jednotek, orgány SVJ.
- Práva a povinnosti vlastníka jednotky.
- Pravidla rozhodování v SVJ, postup při obraně členů vlastníků jednotek v případě nesouhlasu s rozhodnutím SVJ.
- Vyúčtování služeb vlastníkovu jednotek a postup v případě nesouhlasu. Fond oprav.
- Převod a přechod vlastnictví jednotky.

3.2. Problematika bytových družstev

- Vznik členství v družstvu, společné členství manželů.
- Práva a povinnosti členů, pravidla rozhodování v družstvu.
- Obrana členů v případě nesouhlasu s rozhodnutím družstva.
- Vyúčtování služeb členu družstva a postup v případě nesouhlasu,
- Ukončení členství, převod a přechod členského podílu.

3.3. Nájem bytu či domu

- Ověření vlastnictví nemovitosti pronajímatele v katastru nemovitostí.
- Rozdíl mezi nájmem a podnájmem.
- Vznik nájemního vztahu, náležitosti nájemní smlouvy.
- Práva a povinnosti pronajímatele a nájemce.
- Nájemné – zvyšování a snižování.
- Opravy a úpravy bytu.
- Vyúčtování služeb (specifika v případě nájmu na dobu určitou), nesouhlas s vyúčtováním, pokuta za prodlení pronajímatele s vyúčtováním.
- Skončení nájemního vztahu na dobu určitou x neurčitou – dohoda, výpověď s výpovědní dobou, bez výpovědní doby, odstoupení od nájemní smlouvy. Jistota a právo na její vrácení.
- Přechod nájmu.

- Změna vlastníka bytu.

3.4. Podnájem bytu či domu

- Náležitosti podnájemní smlouvy, rozdíl mezi nájmem a podnájemem.
- Vznik podnájemního vztahu, znalost práv a povinností nájemce a podnájemce, znalost pravidel při ukončování podnájemního vztahu.

3.5. Bydlení na základě služebnosti

- Pravidla vzniku služebnosti k bytu či domu, práva a povinnosti oprávněného ze služebnosti, práva a povinnosti povinného ze služebnosti, pravidla ukončení a zániku služebnosti bydlení.

3.6. Bydlení na základě ubytovací smlouvy

- Náležitosti ubytovací smlouvy, práva a povinnosti ubytovatele, práva a povinnosti ubytovaného, pravidla ukončení ubytovací smlouvy.

3.7. Jiný právní důvod bydlení

- Bydlení na základě souhlasu oprávněného osoby, pravidla pro odejmutí souhlasu s bydlením.

3.8. Sousedské vztahy

- Pravidla sousedského soužití – omezení vlastnického práva, emise vůči sousedům, postup při obtěžování ze strany souseda – rušení nočního klidu, obtěžování kouřem, nadměrným hlukem.

3.9. Ostatní

- Postup při hledání nového bydlení, znalost velkých poskytovatelů bydlení v oblasti, pokud takoví jsou.
- Přehled o ubytovaných v příslušné oblasti, přehled o postupu při přidělování obecního či tzv. „sociálního“ bydlení v dané oblasti.
- Vyklizení osoby, která odmítá opustit bydlení.

4. Pracovněprávní vztahy a zaměstnanost

Základní právní úprava:

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 234/2014 Sb., o státní službě

Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti

Související právní úprava:

Zákon č. 312/2002 Sb., o úřednících územních samosprávných celků

Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání

Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví

Zákon č. 2/1991 Sb., o kolektivním vyjednávání

Prováděcí právní předpisy:

Nařízení vlády č. 567/2006 Sb., o minimální mzdě, o nejnižších úrovních zaručené mzdy, o vymezení ztíženého pracovního prostředí a o výši příplatku ke mzdě za práci ve ztíženém pracovním prostředí

Nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě

Nařízení vlády č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání

Nařízení vlády č. 201/2010 Sb., o způsobu evidence úrazů, hlášení a zasílání záznamu o úrazu

Nařízení vlády č. 590/2006 Sb., kterým se stanoví okruh a rozsah jiných důležitých osobních překážek v práci

Nařízení vlády č. 361/2007 Sb., kterým se stanoví podmínky ochrany zdraví při práci

Vyhláška č. 79/2013 Sb., pracovnělékařských službách a některých druzích posudkové péče

4.1. Vznik pracovněprávního vztahu

- Co je závislá práce, jaké jsou zásady, kde najdeme právní úpravu.
- Rozlišení základních pracovněprávních vztahů – pracovní poměr a vztahy mimo pracovní poměr (dohoda o provedení práce a dohoda o pracovní činnosti), charakteristika služebního poměru.
- Práva a povinnosti před vznikem pracovního vztahu, včetně vstupních zdravotních prohlídek, zákazů diskriminace.
- Náležitosti pracovní smlouvy, platnost smlouvy a vznik pracovního poměru, odstoupení od smlouvy, jmenování.
- Sjednání mzdy vs. mzdový výměr, náplň práce, vnitřní dokumenty zaměstnavatele.
- Zkušební doba, její zákonné prodloužení.
- Trvání pracovního poměru – doba neurčitá a určitá, řetězení pracovních poměrů.
- Vznik služebního poměru.
- Náležitosti dohody o provedení práce a dohody o pracovní činnosti

4.2. Změny pracovněprávního vztahu

- Převedení na jinou práci – kdy je zaměstnavatel povinen a kdy jen může, trvání převedení, formální náležitosti převedení, konkludentní souhlas zaměstnance, přeložení, dočasné přidělení.

4.3. Zánik pracovněprávního vztahu

- Způsoby ukončení pracovněprávního vztahu – zrušení ve zkušební době, uplynutí doby určité, dohoda, výpověď, okamžité zrušení.

- Výpovědní důvody zaměstnavatele, náležitosti výpovědi, výpovědní doba, odstupné, zákaz výpovědi dané zaměstnavatelem.
- Výpověď daná zaměstnancem, výpovědní doba.
- Náležitosti dohody o skončení vztahu, kdy náleží odstupné.
- Okamžité zrušení pracovního poměru zaměstnavatelem, důvody, náležitosti.
- Okamžité zrušení pracovního vztahu zaměstnancem, důvody, náležitosti.
- Neplatné rozvázání pracovního poměru (námitky, žaloba, lhůta pro žalobu)
- Odvolání a vzdání se pracovního místa založeného jmenováním.
- Ukončení DPP a DPČ (výpověď, dohoda), náležitosti.
- Potvrzení o zaměstnání („zápočtový list“), pracovní posudek, konkurenční doložka.

4.4. Práva a povinnosti zaměstnance a zaměstnavatele

- Pracovní doba (stanovená a kratší), její rozvržení – pevně stanovená, pružná, konto pracovní doby, rozvrh práce, přestávka v práci, bezpečnostní přestávka, nepřetržitý odpočinek mezi směnami, nepřetržitý odpočinek v týdnu, dny pracovního klidu.
- Práce přesčas, noční práce, pracovní pohotovost
- Dovolená za kalendářní rok, její poměrná část, výměra dovolené a dovolená za odpracované dny, dodatková dovolená, čerpání dovolené, krácení dovolené, dovolená mezi mateřskou a rodičovskou dovolenou, dovolená při skončení pracovního poměru, náhrada mzdy/platu.
- Mzda, plat, odměna, minimální mzda, zaručená mzda, splatnost a termín výplaty, způsob výplaty, srážky (zákonné či dohodnuté), zákaz peněžitých sankcí, výplatní páska, průměrný výdělek.
- Náhrada mzdy/platu v době dočasné pracovní neschopnosti, mzda/plat a příplatky nebo náhradní volno za práci přesčas nebo ve svátek, mzda/plat a příplatek za práci v sobotu a v neděli a za práci v noci.
- Odměna za pracovní pohotovost, příplatek za práci ve ztíženém prostředí.
- Náhrada výdajů v souvislosti s výkonem práce (zejména cestovní náhrady).
- Bezpečnost a ochrana při práci – zdravotní způsobilost k práci – vstupní, výstupní, periodické prohlídky.
- Překážky v práci na straně zaměstnance – důležité osobní překážky (dočasná pracovní neschopnost, mateřská a rodičovská dovolená, ošetřování dítěte nebo jiného člena domácnosti), jiné důležité osobní překážky (viz nařízení vlády č. 590/2006 Sb.), překážky v práci z důvodu obecného zájmu.
- Překážky na straně zaměstnavatele.
- Ostatní práva a povinnosti zaměstnanců a zaměstnavatelů.

4.5. Odpovědnost za škodu v pracovněprávním vztahu

- Povinnost zaměstnance k náhradě škody, schodek na svěřených hodnotách (vč. dohody o hmotné odpovědnosti), ztráta svěřených věcí, jiná škoda.
- Povinnost zaměstnavatele k náhradě škody, věcná škoda, škoda na zdraví (pracovní úrazy a nemoci z povolání a druhy náhrad), úmrtí zaměstnance, pojištění odpovědnosti zaměstnavatele.
- Formy náhrady škody, dohoda o srážkách.

4.6. Evidence na úřadu práce

- Vznik evidence uchazeče o zaměstnání, překážky evidence.
- Ukončení a vyřazení z evidence uchazečů o zaměstnání, opravné prostředky proti rozhodnutí úřadu práce.
- Práva a povinnosti uchazeče (oznamovací povinnost, součinnost, povinnosti při nemoci a návštěvě lékaře atd.).
- Podpora v nezaměstnanosti (podmínky nároku, podpůrná doba, výše podpory, důvody krácení podpory), podpora při rekvalifikaci.
- Kompenzace mzdových nároků zaměstnance při platební neschopnosti zaměstnavatele

4.7. Agenturní zaměstnávání

- Specifika agenturního zaměstnávání, vztah zaměstnanec – zaměstnavatel – uživatel, rovné podmínky, pracovní smlouva nebo DPČ, dohoda s uživatelem o dočasném přidělení, odpovědnost za škodu (zejména pracovní úrazy a nemoci z povolání).

5. Dluhová problematika

Základní právní úprava

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 292/2013 Sb., zákon o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru

Zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů

Související právní úprava:

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 177/1996 Sb., advokátní tarif

Zákon č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správciích

Zákon č. 191/2020 Sb., o některých opatřeních ke zmírnění dopadů epidemie koronaviru SARS CoV-2 na osoby účastnící se soudního řízení, poškozené, oběti trestných činů a právnické osoby a o změně insolvenčního zákona a občanského soudního řádu

Zákon č. 177/2020 Sb., o některých opatřeních v oblasti splácení úvěrů v souvislosti s pandemií COVID-19

Prováděcí předpisy:

Nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o nezabavitelných částkách

Nařízení vlády č. 189/2019 Sb., o způsobu určení hodnoty obydlí, které dlužník není povinen vydat ke zpeněžení

Nařízení vlády č. 351/2013 Sb., o výši úroků z prodlení a nákladů spojených s uplatněním pohledávky

5.1. Rodinný a osobní rozpočet

- Osobní nebo rodinný rozpočet – sestavení, vyhodnocení.
- Nutné a zbytné výdaje domácnosti, příjmy a možnosti zvýšení příjmu domácnosti.
- Rozdíly mezi závazky podle dopadu na život klienta v závislosti na růstu příslušenství, fázi vymáhání, původu závazku atd.

5.2. Práva a povinnosti dlužníků

- Závazek, dluh, vznik a zánik, jeho možný vývoj, typy závazků.
- Mapování dluhů ve veřejných rejstřících, dotaz věřiteli.
- Obsah a náležitosti závazkových smluv a další spojené smlouvy – zástavní smlouvy, ručitelské závazky.
- Pojmy dlužník, věřitel, spoludlužník, ručitel atd. podle účastenství v závazkovém vztahu.
- Příslušenství dluhu a dalších náklady vznikajících ze závazku, orientační výpočet dlužné částky.

- Práva spotřebitele před uzavřením smluvního závazku, bezpečné chování při uzavírání závazku, akreditovaní poskytovatelé a zprostředkovatelé, dohled nad spotřebitelskými závazkovými vztahy.
- Práva a povinnosti dlužníka po vzniku závazku, odpovědné chování dlužníka – přebírání korespondence, hlášení změny adresy, komunikace s věřiteli.
- Splatnost závazku, prodlení, uznání dluhu, promlčení dluhu, postoupení pohledávky, novace závazku, a práva a povinnosti plynoucí z těchto pojmů.
- Práva a povinnosti dlužníků spojených se SJM, děděním, rozvodem. Specifika dluhů nezletilých, trestní odpovědnost spojená se závazky.
- Předsoudní vymáhání, práva dlužníka vs. soukromé subjekty (vymahači).
- Základní orientace v procesních právech a povinnostech v řízení o závazku, občanské soudní řízení, výkon rozhodnutí, správní exekuce, exekuce, insolvenční řízení, rozhodčí řízení.

5.3. Práva a povinnosti věřitelů

- Pohledávka, vznik a zánik, pojmy splatnost závazku, prodlení, uznání dluhu, promlčení dluhu, postoupení pohledávky, novace závazku a práva a povinnosti plynoucí z těchto pojmů.
- Práva věřitelů – postoupení pohledávky, sjednání úroku a pokuty, sjednání novace, započtení pohledávky, prominutí dluhu.
- Povinnosti věřitelů – poskytovat plnění, přijímat úhrady a částečné úhrady na pohledávku, poskytovat součinnost při plnění dluhu.
- Možnosti zajištění dluhu a utvrzení dluhu, notářský (+ dříve i exekutorský) zápis s doložkou vykonatelnosti.
- Specifika pohledávek vzniklých ze smlouvy o zápůjčce, pracovněprávních vztahů, mimosmluvních závazků – náhrada škody atd.
- Znalost předsoudního vymáhání, smysl předžalobní výzvy.
- Základní orientace v procesních právech a povinnostech v řízení o závazku, občanské soudní řízení, výkon rozhodnutí, správní exekuce, exekuce, insolvenční řízení, rozhodčí řízení.

5.4. Rozhodčí doložka a rozhodčí řízení

- Rozhodčí řízení – práva a povinnosti účastníků řízení, způsobilost rozhodce, náležitosti rozhodčí doložky a rozhodčího nálezu.

5.5. Soudní a exekuční vymáhání peněžité povinnosti dlužníka

- Proces občanského soudního řízení:
- Příslušnost soudu, soudní pravomoc, řízení ve stupních.
- Doručování.
- Procesní postavení účastníků, zastoupení.
- Žaloba, náležitosti návrhu.
- Soudní jednání, práva a povinnosti účastníků.
- Náklady řízení, soudní poplatky, osvobození od soudních poplatků.
- Soudní rozhodnutí, náležitosti, právní moc, vykonatelnost.
- Opravné prostředky, mimořádné opravné prostředky.
- Proces exekučního řízení (analogicky výkonu rozhodnutí).
- Zahájení exekuce, exekuční návrh, exekuční titul, účastníci řízení a jejich procesní postavení (vč. manžela povinného), oprávnění soudního exekutora, generální inhibitorium (zákaz nakládání s majetkem), skončení exekuce.
- Náležitosti a účinky dokumentů vydávaných exekutorem – výzva k dobrovolnému splnění, exekuční příkaz, příkaz k úhradě nákladů exekuce, usnesení, žádost o součinnost třetích osob.
- Práva a povinnosti účastníků řízení, nezabavitelná částka, nepostižitelné věci.
- Provedení exekuce, pořadí způsobů exekuce, souběh a pořadí pohledávek, přednostní a nepřednostní pohledávky.

- Spojování exekučních řízení.
- Opravné prostředky – zastavení exekuce, odklad exekuce, návrh na vyškrtnutí ze soupisu, odvolání, vylučovací žaloba, námitky proti nákladům exekučního řízení.
- Zaměstnanci soudního exekutora – oprávnění.
- Dohled nad soudními exekutory.
- Splácení dluhu v exekuci, vyčíslení dluhu, splátkový kalendář.
- Souběh exekučního a insolvenčního řízení.

5.6. Insolvenční řízení

- Insolvenční řízení a jeho principy, rozlišení jednotlivých typů řízení, zejména oddlužení a konkurz, jednotlivé fáze řízení.
- Zhodnocení vhodnosti oddlužení vzhledem k situaci dlužníka.
- Podmínky pro vstup do oddlužení, benefity v rámci ochrany dlužníka, výpočet insolvenční splátky, chráněné skupiny osob, délka oddlužení s ohledem na výši plnění.
- Proces oddlužení, jednotlivé fáze – zahájení řízení, povolení oddlužení, schválení oddlužení, skončení řízení, osvobození dlužníka.
- Znalost náležitostí insolvenčního návrhu vč. příloh.
- Orientace v přihláškách pohledávek věřitelů – zajištěné a nezajištěné, podmíněné a nepodmíněné, pohledávky za majetkovou podstatou či jim na roveň postavené, podřízené pohledávky.
- Pohledávky nepodléhající osvobození.
- Povinnosti insolvenčního dlužníka, sankce za jejich neplnění, nepoctivý záměr.
- Činnost insolvenčního soudu, insolvenčního správce
- Dopady insolvenčního řízení na majetek dlužníka, zejména s ohledem na zajištěné pohledávky, neúčinné a zkracující právní úkony, mimořádný příjem dlužníka, chráněné obydlí.
- Opravné prostředky v insolvenčním řízení.

6. Ochrana spotřebitele

Základní právní úprava:

Zákon č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích)

Zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru

Související právní úprava:

Zákon č. 64/1986 Sb., o České obchodní inspekci

Zákon č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi

Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích

Směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2015/2302 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/83/EU a o zrušení směrnice Rady 90/314/EHS

Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu a o změně směrnice Rady 84/450/EHS, směrnic Evropského parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 (směrnice o nekalých obchodních praktikách)

Nařízení Evropského parlamentu a Rady /ES/ č. 261/2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91

Nařízení Evropského parlamentu a Rady /EU/ č. 181/2011 o právech cestujících v autobusové a autokarové dopravě a o změně nařízení (ES) č. 2006/2004

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška Energetického regulačního úřadu č. 70/2016 Sb., o vyúčtování dodávek a souvisejících služeb v energetických odvětvích

Nařízení vlády č. 363/2013 Sb., o vzorovém poučení o právu na odstoupení od smluv uzavřených distančním způsobem nebo mimo obchodní prostory a vzorovém formuláři pro odstoupení od těchto smluv

Vyhláška Ministerstva průmyslu a obchodu č. 82/2011 Sb., o měření elektřiny a o způsobu stanovení náhrady škody při neoprávněném odběru, neoprávněné dodávce, neoprávněném přenosu nebo neoprávněné distribuci elektřiny.

6.1. Smluvní vztahy

- Kdo je spotřebitel a kdo podnikatel, jejich práva a povinnosti ve vztahu – informační povinnost, odpovědnost za vady.
- Pravidla pro uzavírání a ukončování smluv se spotřebitelem (výpověď, dohoda, právo na odstoupení od smlouvy), specifika smluv uzavíraných „na dálku“ a mimo prostory obvyklé k podnikání.
- Náležitosti jednotlivých typů smluv a jejich součástí (všeobecné obchodní podmínky).
- Specifika smluv o poskytování telekomunikačních služeb a poskytování energií – před smluvní vyjednávání, změna dodavatele.
- Smlouva o spotřebitelském úvěru.
- Zprostředkovatelské smlouvy (včetně aukce energií).

6.2. Reklamáce

- Uplatňování reklamací u jednotlivých typu smluvních vztahů uzavíraných se spotřebitelem a to zejména: kupní smlouva, smlouva o poskytování služeb, o poskytování telekomunikačních služeb, o poskytování energií, o dílo.
- Postup při neuznání reklamace nebo nečinnosti podnikatele.
- Náklady reklamačního řízení.

6.3. Mimosoudní řešení spotřebitelských sporů

- Řešení spotřebitelských sporů – zejména formou ADR u České obchodní inspekce, formou podnětu k Energetickému regulačnímu úřadu či finančnímu arbitrovi.
- Znalost kompetence jednotlivých institucí – v jaké situaci se kam obrátit.

6.4. Ochrana spotřebitele v rámci EU

- Pomoc Evropského spotřebitelského centra v případě sporu s mezinárodním prvkem (prodejce je v jiném státě EU).
- Společná ustanovení o ochraně spotřebitele v EU.

7. Sociální dávky

Základní právní úprava:

Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře

Zákon č. 110/2006 Sb., o životním a existenčním minimu

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška č. 505/ 2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

Vyhláška č. 389/2011 Sb., o provedení některých ustanovení zákona o pomoci v hmotné nouzi

7.1. Dávky pomoci v hmotné nouzi

- Typy dávek – příspěvek na živobytí, doplatek na bydlení, mimořádná okamžitá pomoc.
- Podmínky nároku na jednotlivé dávky.
- Okruh společně posuzovaných osob, jejich příjem.
- Příslušnost úřadu pro poskytování dávek, správní řízení vč. opravných prostředků.
- Povinnost třetích osob poskytnout součinnost.

7.2. Dávky státní sociální podpory

- Typy dávek – příspěvek na bydlení, rodičovský příspěvek, přídavek na dítě, porodné, pohřebné.
- Podmínky nároku na jednotlivé dávky.
- Okruh společně posuzovaných osob, jejich příjem.
- Příslušnost úřadu pro poskytování dávek, správní řízení vč. opravných prostředků.
- Povinnost třetích osob poskytnout součinnost.

7.3. Příspěvek na péči a dávky pro osoby se zdravotním postižením

- Příspěvek na péči – podmínky, posuzování stupně závislosti.
- Nárok na příspěvek na péči u dětí do 18 let.
- Dávky pro osoby se zdravotním postižením – příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcku.
- Řízení o přiznání příspěvku či dávky vč. opravných prostředků.
- Průkaz osoby se zdravotním postižením – typy, kde žádat.

8. Sociální služby

Základní právní úprava:

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška MPSV č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách

- Náležitosti smluv o poskytování sociálních služeb, povinnosti poskytovatelů sociálních služeb, úhrada za službu.
- Druhy sociálních služeb – sociální poradenství, péče a prevence, ambulantní, terénní.
- Stížnost na službu – kde a jak ji podat.
- Ukončení smlouvy.
- Přehled o sociálních službách v oblasti, kde poradna působí.

9. Sociální pojištění

Základní právní úprava:

Zákon č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění

Zákon č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení

Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška č. 284/1995 Sb., kterou se provádí zákon o důchodovém pojištění

Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání

Vyhláška č. 359/2009 Sb., vyhláška o posuzování invalidity

9.1. Důchodové pojištění

- Účast na pojištění – okruh pojištěných osob (zejména zaměstnanci v pracovním poměru, DPP a DPČ, OSVČ), dobrovolná účast.
- Doba pojištění a náhradní doba pojištění.
- Zápočet doby pojištění ze zahraničí.
- Informativní osobní list důchodového pojištění.

9.2. Starobní a pozůstalostní důchody

- Podmínky nároku na starobní důchod a předčasný důchod (důchodový věk a potřebná doba pojištění – různé varianty).
- Podmínky nároku na pozůstalostní důchody (vdovský, vdovecký a sirotčí), trvání a zánik nároku, obnovení nároku.
- Žádost o důchod, řízení a rozhodnutí, námitky, správní žaloba.
- Způsob výplaty důchodu, změna způsobu výplaty, náhradní příjemce, výplata do sociálního zařízení.
- Souběh důchodu s výdělečnou činností (řádný vs. předčasný důchod).

9.3. Invalidní důchody

- Invalidní důchod a podmínky nároku – stupně invalidity (pokles pracovní schopnosti) a potřebná doba pojištění (kromě invalidity v důsledku pracovního úrazu a nemoci z povolání), invalidita z mládí.
- Žádost o důchod, řízení, posouzení zdravotního stavu (posudek), rozhodnutí o důchodu, námitky (nezákonnost rozhodnutí, požadavek na přezkoumání zdr. stavu), správní žaloba.
- Způsob výplaty důchodu, změna způsobu výplaty, náhradní příjemce, výplata do sociálního zařízení.
- Změna zdravotního stavu – změna stupně invalidity.
- Souběh invalidního důchodu s výdělečnou činností.
- Pobírání ID pro invaliditu III. stupně jako náhradní doba pojištění.
- Dosažení důchodového věku, případně 65 let a přeměna na starobní důchod.

9.4. Nemocenské pojištění

- Účast na pojištění (povinná, dobrovolná, rozhodný příjem, kdy vzniká při DPP).

9.5. Nemocenské dávky

- Podmínky nároku na jednotlivé dávky, výše dávky, délka a způsob výplaty.
- Řízení o dávkách – náležitosti žádostí, rozhodnutí, odvolání k ČSSZ.
- Ochranná lhůta po zániku nemocenského pojištění pro jednotlivé dávky.
- Nemocenské – vznik, trvání a ukončení dočasné pracovní neschopnosti. Režim dočasné práce neschopného (kontroly, povolení vycházek, změna pobytu).

- Nemocenské v souvislosti s porodem.
- Podpůrčí doba a její prodloužení, podpůrčí doba u starobních důchodců.
- Ošetřovné – ošetřovaný člen domácnosti/dítě do 10 let. Rozhodnutí o potřebě ošetřování. Žádost o ošetřovné při péči o dítě do 10 let z důvodu uzavření výchovného zařízení (školy).
- Souběh ošetřovného s PPM a rodičovským příspěvkem.
- Dlouhodobé ošetřovné – ošetřování člena rodiny po jeho hospitalizaci, okruh osob, podmínky nároku – minimální doba účasti na pojištění, minimální délka hospitalizace a minimální potřebná doba péče, souhlas ošetřované osoby.
- Souběh s PPM a rodičovským příspěvkem.
- Peněžitá pomoc v mateřství – rozdíl v podmínkách u zaměstnance a OSVČ, podmínky pro studentky. Termín nástupu na PPM.
- Péče otce/manžela dítěte.
- Otcovská.
- Vyrovnávací příspěvek v těhotenství a mateřství.

10. Zdravotní pojištění, práva a povinnosti pacientů

Základní právní úprava:

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (dříve zákon č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu)

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách

Související právní úprava:

Zákon č. 551/1991 Sb., o Všeobecné zdravotní pojišťovně České republiky

Zákon č. 280/1992 Sb., o resortních, oborových podnikových a dalších zdravotních pojišťovnách

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví práva a povinnosti fyzických a právnických osob v oblasti ochrany a podpory veřejného zdraví Zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška č. 70/2012 Sb., o preventivních prohlídkách

Vyhláška č. 98/2012 Sb., o zdravotnické dokumentaci

Vyhláška č. 63/2007 Sb., o úhradách léčiv

Vyhláška č. 2/2015 Sb., o stanovení odborných kritérií a dalších náležitostí pro poskytování lázeňské léčebně rehabilitační péče

Vyhláška č. 59/1997 Sb., kterou se stanoví indikační seznam pro zdravotní péči v odborných dětských léčebnách

Vyhláška č. 134/1998 Sb., kterou se vydává seznam zdravotních výkonů s bodovými hodnotami

Vyhláška č. 39/2012 Sb., o dispenzární péči – (soustavné sledování osob s určitou nemocí)

Nařízení vlády č. 307/2012 Sb., o místní a časové dostupnosti zdravotních služeb

- Zdravotní pojištění – kdo je plátcem za jakých podmínek.
- Vymáhání dlužného pojistného – výkaz nedoplatků a platební výměr, možnost odpuštění penále.
- Zdravotnická dokumentace – právo pacienta a jiných osob do ní nahlížet, výpisy.
- Nespokojenost s poskytováním zdravotních služeb – stížnost, žaloba.
- Lázeňská péče – typy, úhrada.
- Preventivní prohlídky – druhy a obsah.
- Právo na přehled vykázané péče od zdravotní pojišťovny.

11. Soudní řízení a jeho alternativy

Základní právní úprava:

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních

Zákon č. 120/2001 Sb., exekuční řád

Související právní úprava:

Zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích

Zákon č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích

Zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí

Zákon č. 202/2012 Sb., o mediaci

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy

Vyhláška č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)

Vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora

Vyhláška č. 329/2008 Sb. o centrální evidenci exekucí

Vyhláška č. 277/2012 Sb. o zkouškách a odměně mediátora

11.1. Občanské soudní řízení (průběh řízení)

- Věcná a místní příslušnost soudu, působnost zákona o zvláštních řízeních soudních.
- Podjatost soudu – co to je, jak a kdy se namítá.
- Doručování – způsoby (osobně, poštou, elektronicky, vyvěšením na úřední desce), neúčinnost doručení, fikce doručení. Možnost oznámení soudu jiné doručovací adresy, nebo možnost zřízení adresy pro doručování v evidenci obyvatel.
- Počítání lhůt podle o.s.ř.
- Účastníci řízení – aktivní a pasivní legitimace, právo na tlumočníka, nahlížení do spisu, procesní nástupnictví.
- Zastoupení účastníků – zákonné, na základě procesní plné moci, z rozhodnutí soudu. Náležitosti plné moci, její odvolání.
- Ustanovení opatrovníka pro řízení.
- Žádost o přidělení bezplatného zastoupení soudem – podmínky. Možnost využití přidělení zástupce od České advokátní komory.
- Předběžná opatření – kdy je možné požádat o jeho vydání, náležitosti, prokázání tvrzení, úhrada soudního poplatku, složení jistoty za návrh, osvobození od platby, odpuštění platby. Nabytí právní moci a vykonatelnosti předběžného opatření, odvolání proti opatření, zánik předběžného opatření.
- Zahájení řízení (na návrh nebo bez návrhu). Úhrada soudního poplatku za zahájení řízení, řízení od poplatků osvobozená. Další možnosti osvobození od soudního poplatku.
- Náležitosti podání k soudu, náležitosti žaloby, žalobní petit.
- Platební a elektronický platební rozkaz, Evropský platební rozkaz, směnečný platební rozkaz, podání odporu a vyjádření se k věci – lhůty, forma.
- Osobní jednání u soudu – předvolání, omluva z jednání, žádost o odročení.
- Prokazování tvrzení – důkazy. Povinnost svědka dostavit se k soudu, odmítnutí výpovědi.
- Způsoby skončení řízení.
- Rozsudek, specifika rozsudků pro zmeškání a pro uznání.
- Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí. Důsledky vykonatelnosti.
- Náklady řízení – co mezi ně počítáme, náhrada nákladů řízení.

11.2. Řízení o opravných prostředcích (řádných i mimořádných)

- Přípustnost, lhůty pro podání, náležitosti, kam je podat, soudní poplatky a účinky podání.
- Odpor proti platebnímu rozkazu.
- Odvolání – způsoby rozhodnutí o odvolání – potvrzení, zrušení nebo změna původního rozhodnutí.
- Žaloba na obnovu řízení, žaloba pro zmatečnost.
- Dovolání – nutnost právního zastoupení.

11.3. Výkon rozhodnutí (soudní výkon rozhodnutí a exekuce – jen nepeněžitá plnění – peněžitá viz 5.5.)

- Předpoklady soudního výkonu rozhodnutí a exekuce – vykonatelnost, nepřípustnost exekuce a výkonu rozhodnutí, způsoby výkonu rozhodnutí, zastavení (částečné zastavení) výkonu rozhodnutí. Rozdíly mezi výkonem rozhodnutí a exekučním řízením. Odklad a zastavení výkonu rozhodnutí – podmínky, jak napsat žádost.
- Způsoby výkonu rozhodnutí a exekuce pro nepeněžitá plnění – vyklizení, odebrání věci, rozdělení společné věci, provedení prací a výkonů.

11.4. Mimosoudní řešení sporů mimo spotřebitelské (např. mediace)

- Co je mediace, kdo ji poskytuje, vymahatelnost mediační dohody.

12. Veřejná správa

Základní právní úprava:

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Zákon č. 183/2006 Sb., stavební zákon

Zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení

Zákon č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území ČR

Zákon č. 186/2013 Sb., o státním občanství ČR

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 82/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem (dále jen „zákon o odpovědnosti státu“)

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

Zákon č. 110/2019 Sb., o zpracování osobních údajů

Související právní úprava:

Zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích

Zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích

12.1. Stavební právo

- Územní plánování, umístění stavby nebo zařízení, dělení nebo scelování pozemků, ochranné pásmo, práva a povinnosti účastníků stavebního řízení, ohlášení stavby, stavební povolení, kolaudace, odstranění stavby. Pozemkové úpravy v obci.
- Katastr nemovitostí (nahlížení).

12.2. Matriční právo

- Vedení matrik – působnost orgánů, zápisy do matričních knih – narození, sňatek, úmrtí, partnerství. Zvláštní matrika – vystavení rodného listu občanům ČR narozených v zahraničí, změna jména a příjmení, matriční doklad.

12.3. Pobyt cizinců a občanství ČR

- Občanství ČR – způsoby nabytí, podmínky udělení, řízení o nabytí občanství, jeho pozbytí. Prokazování a zjišťování státního občanství, osvědčení o občanství.
- Vstup cizinců na území ČR, odmítnutí vstupu, přechodný pobyt, dlouhodobý pobyt (účel – např. sloučení rodiny, pracovní), víza. Pobyt občanů EU.
- Přihlášení k přechodnému pobytu, hlášení změny místa pobytu.
- Trvalý pobyt cizince.

12.4. Ochrana osobních údajů

- Osobní údaje, jejich zpracování, zásady ochrany osobních údajů, právní důvody shromažďování osobních údajů.
- Zvláštní kategorie osobních údajů a jejich zpracování, sankce a pokuty za porušení ochrany osobních údajů. Působnost Úřadu na ochranu osobních údajů.

12.5. Trvalý pobyt, doručovací adresa

- Evidence obyvatel, zřízení a zrušení trvalého pobytu, průběh řízení, doručovací adresa, zprostředkování kontaktu.
- Práva a povinnosti pojící se k trvalému pobytu.

12.6. Přestupky

- Vymezení přestupku (v různých zákonech).

- Pokus o přestupek, jeho trvání.
- Odpovědnost fyzické a právnické osoby za přestupek, okolnosti vylučující protiprávnost, zánik odpovědnosti za přestupek a odpovědnost právního nástupce.
- Správní tresty a jejich ukládání, prominutí výkonu zbytku trestu, ochranná opatření, zvláštní ustanovení o mladistvých.
- Řízení o přestupcích, zvláštní druhy řízení (příkaz, blokové řízení), rozhodnutí o přestupcích, opravné prostředky proti rozhodnutí.
- Náhrada škody v přestupkovém řízení.

12.7. Svobodný přístup k informacím

- Povinnost poskytovat informace, základní pojmy, způsoby poskytování informací, ochrana utajovaných informací, další omezení práva na informace, postup při podávání a vyřizování písemných žádostí o poskytnutí informace, stížnost na postup při vyřizování žádosti o poskytnutí informací.

12.8. Daně a poplatky

- Základní přehled daní a poplatků.
- Řízení o nich, kdo je poplatníkem, možnost osvobození od povinnosti platit.

12.9. Správní řízení v prvním stupni

- Obecná ustanovení o správním řízení, užití správního řádu v různých řízeních.
- Správní orgány, věcná a místní příslušnost správ. orgánů (podřízenost, nadřízenost).
- Úkony správních orgánů, spis, nahlížení do něj, protokol, doručování – fyzické a právnické osoby, uložení, doručování vyhláškou, úřední deska. Lhůty a počítání času
- Účastníci správního řízení, zastupování.
- Průběh správního řízení v prvním stupni – zahájení, zahájení z moci úřední, seznámení s podklady, dokazování, přerušování, zastavení řízení, rozhodnutí a jeho náležitosti, vykonatelnost rozhodnutí. Náklady řízení.
- Ochrana před nečinností správního orgánu.
- Stížnost ve správním řízení.

12.10. Řízení o opravných prostředcích ve správním řízení

- Odvolání, lhůty pro odvolání, účinky odvolání. Autoremedura, rozhodnutí odvolacího správního orgánu.
- Přezkumné řízení, obnova řízení.

12.11. Soudní řízení správní

- Soustava správních soudů.
- Pravomoc a příslušnost soudu, vyloučení soudců z projednání věci. Soudní poplatky, doručování.
- Typy správních žalob. Lhůty pro podání žaloby.
- Účastníci řízení, nahlížení do spisu.
- Zahájení řízení, odmítnutí návrhu, zastavení, přerušování řízení, jednání, dokazování, rozhodnutí, rozsudek, usnesení.
- Náklady řízení, hrazení nákladů řízení.
- Opravné prostředky – kasační stížnost – náležitosti, lhůty.
- Řízení před Nejvyšším správním soudem.

12.12. Exekuce ve správním řízení

- Exekuční správní orgán, exekuční titul ve správním řízení, exekuční výzva, exekuční příkaz.
- Způsoby provedení exekuce, exekuce na peněžitá a nepeněžitá plnění.
- Odložení a přerušování exekuce, zastavení exekuce.
- Exekuční náklady, odvolání a námítky.

12.13. Odpovědnost státu za škodu

- Důvody uplatnění náhrady škody – nezákonné rozhodnutí, nezákonný postup...
- Uplatnění nároků – u jakého orgánu a jakou formou, promlčecí lhůty.
- Způsob a rozsah náhrady škody, zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.
- Žaloba na stát – lhůta na podání, náležitosti

12.14. Ostatní

- Občanské průkazy, pasy, řidičské oprávnění, řidičský průkaz, zápisy ve veřejných seznamech.

13. Trestní právo

Základní právní úprava:

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii

Související právní úprava:

Zákon č. 218/2003 Sb., o soudnictví ve věcech mládeže

Zákon č. 418/2011 Sb., o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim

Zákon č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů

Zákon č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením

Zákon č. 279/2003 Sb., o výkonu zajištění majetku a věcí v trestním řízení

Zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody

Zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby

Zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů

Zákon č. 257/2000 Sb., o Probační a mediační službě

Prováděcí právní předpisy:

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 345/1999 Sb., kterou se vydává řád výkonu trestu odnětí svobody

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 312/1995 Sb., kterou se stanoví paušální částka nákladů trestního řízení.

13.1. Zanedbání povinné výživy

- Charakteristika trestného činu, trestní sankce, přiměřené omezení (zdržení se řízení motorových vozidel), účinná lítost.

13.2. Ostatní trestné činy

- Základní přehled trestných činů, rozdíl mezi přečiny a zločiny, trestní odpovědnost, promlčení trestní odpovědnosti.

13.3. Trestní sankce

- Základní přehled druhů trestů a jejich ukládání, vč. alternativních trestů, výkon trestů, promlčení, kompetence Probační a mediační služby.
- Základní přehled ochranných opatření a jejich ukládání.
- Trest obecně prospěšných prací a jeho přeměna.
- Peněžitý trest a jeho přeměna.
- Podmíněný odklad výkonu trestu odnětí svobody, zkušební doba, osvědčení se nebo přeměna.
- Podmíněné propuštění z výkonu trestu odnětí svobody, podmínky, zkušební doba, osvědčení se nebo přeměna.
- Podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, zkušební doba, osvědčení se nebo přeměna.

13.4. Trestní řízení

- Působnost orgánů činných v trestním řízení (Policie ČR, státní zastupitelství, soudy)
- Obhajoba, nutná obhajoba, zvolený a ustanovený obhájce, bezplatný obhájce.
- Nahlížení do spisu.
- Příkaz k zatčení, vazba, trvání vazby, nahrazení vazby.
- Oznámení o podezření ze spáchání trestného činu, postup před zahájením trestního stíhání, odložení věci a odevzdání jinému orgánu (zejm. přestupkovému), zahájení trestního stíhání (tzv. obvinění).

- Trestní stíhání, trestní stíhání se souhlasem poškozeného, práva obviněného, obžaloba, alternativní průběh trestního stíhání (dohoda o vině a trestu, podmíněné zastavení nebo odložení stíhání, odložení podání návrhu na potrestání, narovnání).
- Usnesení (Policie ČR, státního zástupce, soudu), právní moc a vykonatelnost, doručování, stížnost proti usnesení.
- Soudní řízení, trestní příkaz a odpor, rozsudek a odvolání.
- Náklady trestního řízení.
- Dovolání, obnova řízení, stížnost pro porušení zákona
- Výkon trestu odnětí svobody – odklad a přerušení výkonu trestu, podmíněné propuštění.
- Výkon ochranného opatření.
- Zahlazení odsouzení – podmínky, žádost, účinky.
- Milost a amnestie.

13.5. Práva obětí a poškozených

- Práva obětí trestného činu, zej. právo na informace, na ochranu před nebezpečím, na ochranu soukromí, peněžitá pomoc, organizace pro pomoc obětem trestných činů.
- Postavení poškozeného v trestním řízení, jeho práva (účast na úkonech, nahlížení do spisu, opravné prostředky atd.), zmocněnec poškozeného, uplatnění náhrady škody.

13.6. Ostatní

- Působnost a pravomoci obecní policie.
- Stížnosti na chování Policie ČR, oznamování trestné činnosti policistů.

14. Školství

Základní právní úprava:

Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

- Výběr školy, zápis do školního zařízení, odvolání proti nepřijetí do školního zařízení, práva a povinnosti školního zařízení, práva a povinnosti žáků a studentů, hodnocení žáků, úhrada za vzdělávání, stížnosti.
- Typy škol podle zřizovatele. Doba studia.

15. Ochrana základních lidských práv

Základní právní úprava:

Ústava ČR č. 1/1993 Sb.

Listina základních práv a svobod č. 2/1993 Sb.

Listina základních práv Evropské unie 2012/C 326/02

Zákon č. 182/1993 Sb., o Ústavním soudu

Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv

Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii

15.1. Ústavní soud ČR

- Funkce Ústavního soudu, řízení před Ústavním soudem – podmínky pro podání ústavní stížnosti, závaznost nálezů Ústavního soudu.

15.2. Evropský soud pro lidská práva

- Řízení před Evropským soudem pro lidská práva – podmínky pro podání stížnosti.

15.3. Veřejný ochránce práv

- Pravomoci ochránce, podnět k VOP, řízení u VOP, kontrolní činnost VOP.